

Selimiye Camii

Günümüz şehirlerine baktığımızda ecdadımız Selçuklular ve Osmanlıların camilere çok ehemmiyet verdiğini görüyoruz. Hemen her şehirde onların bıraktıkları eserler halen ilk günkü ihtişamıyla ayakta duruyor ve bizleri cezbediyor. Dedelerimiz, dinimizin büyüklüğünü ve güzelliğini yaptıkları her eserde göstermeye gayret etmişlerdir. Bu eserlerin içerisinde en ihtişamlısı olan Selimiye Camiisinden bahsedeceğiz.

Büyük Türk mîmârı Mimar Sinân'ın Edirne'deki şâheseri olan Selimiye Camiisi, Sultan İkinci Selim Han tarafından yaptırıldığı için "Selimiye" ismi verilmiştir. Fakat Selim Han, câmiinin tamamlanıp, açılışını göremeden vefât etmiştir. Yapılışı 1568'den 1575'e kadar sürmüştür.

Mîmar Sinân, bu câminin yapımına nasıl başladığını şöyle anlatır: Sultan Selim Han, Edirne'yi çok severlerdi. Bu şehirde büyük bir câmi yaptırmak arzusuyla buyurdular ki:

"Öyle bir câmi inşâ edesin ki, dünyâ durdukça ayakta kalacak, her göreni hayranlığa götürecek ve yeryüzünde bir dahi eşi olmayacaktır!" Ben de gidip çalışmaya başladım.

Mîmar Sinân, Selimiye Câmiini yapmaya başladığı zaman 80 yaşına basmıştı. Çeşitli denemelerden sonra, bütün Türk mîmârîsinin ve kendisinin o zamana kadar ortaya koyduğu gelişmeleri değerlendirerek, bunların toplu bir ifâdesi olan, Selimiye Câmiini yapmıştır. Hattâ kalfalık eseri olarak gördüğü İstanbul Süleymâniye Câmiinden sonra, Selimiye'ye ustalık eserim demiştir.

Câmi, Edirne şehrinin en yüksek noktasında, Yıldırım Bâyezîd Hanın yaptırdığı bir sarayın kalıntıları üzerine kurulmuştur. Sekiz fil pâyeye dayanan muazzam kubbeye köşelerdeki eksedra denilen çeyrek kubbelerden yapılmıştır. Bu muhteşem kubbenin kasnağı 40 pencerelidir.

Çok uzaklardan bakılınca, câmi, önce her biri 71 metre boyundaki dört minâresiyle göze çarpar. Yaklaştıkça, minâreler kubbeye ahenkli bir bütün hâline gelir. Dört kademe hâlinde öne fırlayan çörtenler, pencere alınlıklarına ve uygun yerlere konan renkli taş süslemeler, panolar, kemerlerdeki renkli taşlar ve kemer şekilleriyle açıklıkların değişmesi bir zenginlik ve olgun güzellik sağlamaktadır. Ayasofya'nın kubbesinden 1 metre daha yüksekliktedir. Ayasofya'da basık kubbeyi tutmak için yapılan kalın dayanak duvarlar görünüşü dışardan bozmuştur. Selimiye'de ise kubbe yüksek tutularak hem duvarların binâ içine alınması, onun bir kısmı hâline getirilmesi kolaylaştırılmış, hem de estetik görünüş kazandırılmıştır. Ayasofya'nın ilk kubbesi basık olduğu için yıkıldığı halde, Sinan'ın eserleri depremlerden hiçbir şekilde zarar görmemiştir.

Dört kademe hâlinde, aşağıdan yukarıya doğru, yükselen ve değişik renkli taşları ve açıklıklarıyla zenginleşen bu âbide, âhenk bakımından yeryüzünün sayılı şâheserlerinden biridir. Hattâ Ernest Diez adındaki bir yabancı uzman; "Selimiye, mekân, büyüklük, yükseklik, topluluk, ı ışık etkisi bakımından yeryüzündeki bütün yapılardan üstündür." demektedir.

Kaynak: Rehber Ansiklopedisi